

Frederik Vad Nielsens tale ved Trykkefrihedsselskabets konference

Taler

Frederik Vad Nielsen
Forbundsformand for DSU

Dato

7. november 2021

Tak for invitationen. Det har jeg glædet mig meget til. Der er jo kommunal- og regionsrådsvalg, men jeg har taget fri fra pjeceuddelingen og hvad der ellers har været for at være her i dag, og det har jeg glædet mig rigtigt, rigtigt, rigtigt meget til.

Jeg vil starte et lidt andet sted. Det er sådan, at i år fylder mit parti 150 år. Og arbejderbevægelsen fylder 150 år. Og i den forbindelse så blev jeg spurgt af klimaminister Dan Jørgensen og Socialdemokratiets partihistoriker Martin Ejner Grunz, om jeg ville skrive et kapitel til en antologi, der lige er udkommet om 30 store socialdemokrater - et kapitel om Per Hækkerup.

Per Hækkerup var en enormt interessant figur. Han var en af de socialdemokrater, der var demokrat, før han var socialist, og han var rundet af de enormt mange cykelture, han tog rundt i Europa i 30'erne, hvor han med egne øjne så totalitarismens fremmarch. Og den erfaring fra 30'erne og 40'erne bar han ind i sit arbejde som forbundsformand for DSU, hvor han stod i spidsen for at nedkæmpe kommunisternes ungdomsoprør i kølvandet på Sovjetunionens fremmarch efter sejren i Anden Verdenskrig.

Han var en stor udenrigsminister, som kæmpede på demokratiets side, og han havde altid demokratiet for øje. Ligesom Hans Hedtoft mente han: "Hellere demokrati uden socialisme end socialisme uden demokrati."

Og hvad er pointen? Pointen her er, at hvis man læser Per Hækkerups dagbøger og sammenligner de første, han skrev, med de sidste, han skrev i 70'erne, inden han døde i 78, så oplever man noget ret interessant. Man oplever, at hans evige kamp for frihed, demokrati, forsamlingsfrihed, ytringsfrihed startede med at blive bedømt af samtiden som progressiv, som vigtig, som grundlæggende for alt

andet, som ungdommelig, som fornyende og i sine sidste år blev den betragtet stik modsat. Det, der før var fornyende, var konservativt og konserverende. Det, der før var progressivt, var betonsocialdemokratisk. Det, der før var ungt, det var gammeldags. Og ungdomsoprøret og de nye sværmer tog ligesom over.

Og når jeg ser den måde, han beskriver sin politiske livsopgave på i slutningen af sit liv, så kan jeg ikke lade være med at tænke på den tid, vi lever i i dag. Fordi vi lever også i en tid i dag, hvor kampen for frihed, demokrati, det frie ord, den frie tanke, den frie forsamling ikke er moderne. Den er gammeldags. Den er betonagtig. Den er konservativ. Den er konserverende.

Og jeg vil ikke sige så meget om frygten for at ytre sig. Det tror jeg, at der er nogle andre, der kommer ind på. Men jeg vil gerne som ungt menneske prøve at fortælle om nogle af de erfaringer, jeg har gjort med at rejse rundt på uddannelsesinstitutioner i mere end ti år og tale med unge.

Jeg har aldrig nogensinde som i de sidste par år oplevet mindre tolerance over for anderledes tænkende og andre synspunkter på uddannelsesinstitutionerne blandt eleverne, end jeg gør i dag. Jeg har aldrig oplevet mere splittende virkeligheder. At besøge et gymnasium i København og besøge et gymnasium i Ringsted er to vidt forskellige oplevelser. At besøge en erhvervsskole i Holbæk eller besøge en erhvervsskole i Odense er to vidt forskellige oplevelser.

Og jeg har aldrig oplevet så svag lydhørhed over for retten til at tænke, tale og skrive frit, som jeg gør i de her år.

Og det er jo faktisk et paradoks, for aldrig har de unge har været bedre til at stå ved egne følelser og sætte ord på, hvad de tænker og føler. Deres evne til at lytte til sig selv har aldrig været større, end den er i dag. Men tidsånden er imod det her.

De influencers på YouTube og Instagram og andre sociale medier - TikTok og så videre - nogle af jer vil spørre øjnene op, men det er der faktisk noget, der hedder - de influencers er en del af problemet. Tidens autoriteter for unge - ikke bare i min generation, men dem der kommer efter - dem der er 16, 17, 18 år - det er autoriteter, som er på platforme, hvor der bliver prædikeret, at følelser betyder alt.

Følelser betyder alt. Du skal hele tiden finde dem hos dig selv. Og du skal ikke begrænse andres følelser. Og føler du dig forkert, så er det rammernes skyld. Svaret findes aldrig hos dig selv. Og selvom noget af det er sundt, så er der også meget af det, der er usundt.

Og jeg mener ikke, at denne svageligggørelse i stedet for myndiggørelse bliver adresseret af vores uddannelsessystem i dag. Tværtimod mener jeg, at hele undervisningssektoren er aldeles passiv i mødet med denne her store bølge af følelser og prædiken til følelser, som skyller ind over sociale medier, og det her med unges moderne autoriteteter, som det sker lige nu.

Og i den forbindelse vil jeg gerne - meget selvoptaget - læse et indlæg op, jeg skrev i kølvandet på Samuel Patys mord sidste efterår og de forfærdelige begivenheder, der fandt sted i Østrig og Frankrig og så videre, i Politiken [i Netavisen Pio, red.]. Det lyder sådan her:

"Der er intet i vores tid, som tyder på, at min og de kommende generationer bliver klædt på til at kæmpe kampen for ytringsfriheden. De fleste Instagramhelte og mainstreamkendisser med magtfuld appel til unge holder sig langt væk.

Samtidig er der ingen af nutidens sprog- og åndskampe som handler om at stå vagt om den grundlæggende ytringsfrihed. Tværtimod. Gennem det sidste år har bevægelser mod racisme, sexismen og sexistisk magtmisbrug fået vind i sejlerne. Meget har været uendelig godt, vigtigt og på tide. Men mens vi har nået nye erkendelser og kæmpet for at reformere vores sprog i mødet med minoriteter og kønnene så er kampen for det frie ord gledet fuldstændig ud af vores bevidsthed. Vi har vundet nyt land, men er ved at tabe det gamle.

I dag er der ikke grænser for, hvor selvbevidste og artikulerede mange af os er blevet om vores egne følelser og individuelle livsførelse. Især i min generation. Vi bliver bedre og bedre til at sætte ord på, hvordan vi har det, hvad vi slås med, og hvad vi har brug for. Nu kan man tale om psykisk sårbarhed, grænseoverskridende adfærd og egne krav til det liv, man vil leve.

Til gengæld er den kollektive kamp for grundlovens ord om ytringsfrihed og vores fundamentale forpligtelse til at tage stilling til den kastet ind i soveværelset. Al snak om den ødelæggende selvcensur når det f.eks. handler om profeten Muhammed i islam, leveres for det meste hviskende i en fortrolig

sidemand's øre. I den offentlige debat er det lige så tabuiseret som størrelsen på vores lønsedler.

Og i virkeligheden er der en sammenhæng mellem aftabuiseringen af vores følelser og tabuiseringen af kampen for ytringsfrihed. Vi har fået mere og mere respekt for udtryk som: 'Jeg bliver såret af det' eller 'Det gør mig ked af det, at min religion udskammes og dæmoniseres' og så videre. Hver eneste gang jeg eller andre skriver noget om behovet for satire og forhånelser af religiøse, sociale og politiske autoriteter – også inden for islam – virker det så stærkt, når muslimske medborgere bringer deres egne følelser i spil. Så skal man lige pludselig krybe langs panelerne og skynde sig at skyde en påstand om, at man tilhører Nye Borgerlige eller Dansk Folkeparti eller et eller andet, ned. Vi kan ikke kræve af hinanden at skulle undskylde på forhånd for at stå vagt om noget, som burde være en fuldstændig fundamental værdi i vores samfund."

Det var noget af det, som jeg skrev i Politiken i efteråret.

Og hvis jeg skal føje noget til her til slut, så er det i forhold til diskussionen om, hvor meget lovgivning skal fylde i uddannelsessystemets møde med unge, der bliver skolet i deres fritid og hjemme ved køkkenbordene til at gå så meget op i følelser, at den frie tanke og det frie ord er under pres. Det ønske om lovgivning har uddannelsessystemets civile organisationer ikke kunnet finde ud af at håndtere.

Jeg er faktisk ikke tilhænger af lovgivning i udgangspunktet.

Jeg synes ikke, at det er godt, at vi skal bruge lovgivning til at få vigtige diskussioner op at flyve i klasselokalerne og auditorierne rundt omkring i vores samfund.

Men så længe at civilsamfundets organisationer ikke er i stand til at selv at handle, selv at skabe systemer, selv at skabe tryghed for dem, som benytter sig af ytringsfriheden, selv at kollektivisere opgaven med at tale om religionsfrihed og satire i stedet for at individualisere det - hvis ikke sektoren selv formår at løfte det med de stærke og pengestærke fagforeninger man har i ryggen, der sagtens kunne lave de her beredskaber, lave de her kurser, lave denne her efteruddannelse, slå ring om de ansatte, kræve at der bliver handlet i klasselokalerne - hvis ikke de er i stand til det, så er vi nødt til at gribe til

lovgivning.

Og derfor så mener jeg faktisk, at juryen er ude nu, i forhold til om det her skal være et lovgivningsspørgsmål eller et spørgsmål, der skal håndteres af civile aktører gennem normer og åndskamp fra klasselokale til klasselokale. Fordi hvis ikke der snart kommer et samlet bud fra sektoren på det her spørgsmål, så er vi nødt til at gribe til lovgivning. Tak for ordet.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale

Relateret

Jannie Bøghs tale ved Trykkefrihedsselskabets konference
7. november 2021

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/frederik-vad-nielsens-tale-ved-trykkefrihedsselskabets-konference-2021>